

ZAŠTITA DJECE OD NEŽELJENOG INTERNETSKOG SADRŽAJA - I

Program NeOvisnost

NeOvisnost

- ▶ trogodišnji program
- ▶ nositelj: Hrvatski Crveni križ – GDCK Čakovec
- ▶ partner: I. OŠ Čakovec
- ▶ financiran od strane Ministarstva zdravstva

Ministarstvo zdravstva
Republike Hrvatske

Kada govorimo o zaštiti djece na internetu, govorimo o:

- zaštiti njihovih osobnih podataka
- zaštiti od vršnjačkog nasilja putem interneta
- zaštiti od prijevara putem interneta

„Ljudi su inače jako oprezni kada govore o svojim privatnim životima, ali kada odu na internet mnogo su otvoreniji.“

A red padlock is shown in the foreground, slightly out of focus. The background is a dark blue field filled with glowing green and yellow characters, including numbers and letters, resembling binary code or hexadecimal data. An orange speech bubble with a tail pointing towards the bottom right contains text.

ime i prezime osobe, adresa
stanovanja, broj telefona, OIB,
e-adresa, FOTOGRAFIJE ...

tema prezentacije: **ZAŠTITA OSOBNIH
PODATAKA** djece na internetu

Opća uredba o zaštiti podataka = GDPR

POTREBNA PRIVOLA
RODITELJA/SKRBNIKA

Ako se za pristup aplikacijama ili uslugama traži davanje suglasnosti/privole, dobro proučimo za što dajemo suglasnost!

ZLATNO PRAVILO: uvijek je sigurnije dati što manje osobnih podataka

PRIMJERI:

Imate dvanaestogodišnju kćer. Željela bi se pridružiti popularnoj društvenoj mreži i potrebna joj je privola za obradu informacija o njezinoj vjeri. Trebali biste dati svoju privolu u slučaju da želite da se pridruži toj društvenoj mreži.

Vaš sedamnaestogodišnji sin razmišlja o sudjelovanju u internetskoj anketi o njegovim uzorcima potrošnje odjeće. Internetska stranica zahtijeva privolu za obradu njegovih podataka. Budući da ima više od 16 godina, može dati svoju privolu te ne mora tražiti vašu.

TREBA IMATI NA UMU DA
PRIVOLU ZA OBRADU
OSOBNIH PODATAKA
DJETETA MLAĐEG OD 16
GODINA MOŽE DATI
SAMO RODITELJ ILI
SKRBNIK!

PRIVOLA
RODITELJA/SKRBNIKA
NIJE POTREBNA

KALKULATOR PRIVATNOSTI

HAKOM = Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti

- možete koristiti kako bi provjerili internetske stranice ili aplikacije koje od vas ili vaše djece traže osobne podatke i naučili više o prevarama putem interneta
- klikom na sljedeću poveznicu (engl. *link*) otvorit će se stranica kalkulatora:
<http://privatnost.hakom.hr/index.php?>

Kalkulator privatnosti

Provjerite potencijalni rizik za vlastitu privatnost kod odavanja osobnih podataka uslugama:

klik

Kalkulator privatnosti

Katalog prevara na Internetu

Istražite postojeće prevare na Internetu i pogledajte primjere stvarnih scenarija prevara:

Katalog prevara

[Kako koristiti kalkulator?](#)
[Impressum i pravne napomene](#)

IZGLED
KALKULATORA

SAVJETI

Nemojte objavljivati osobne podatke i fotografije djece na internetu

Ne objavljujte lokacije i mjesta gdje vaša djeca borave (škola, vrtići i sl.)

!! VAŽNO !! Razgovarati s djecom da ne objavljuju informacije kao što su:

- da su sami kod kuće
- svoju trenutnu lokaciju

ŠTO SE MOŽE DOGODITI?

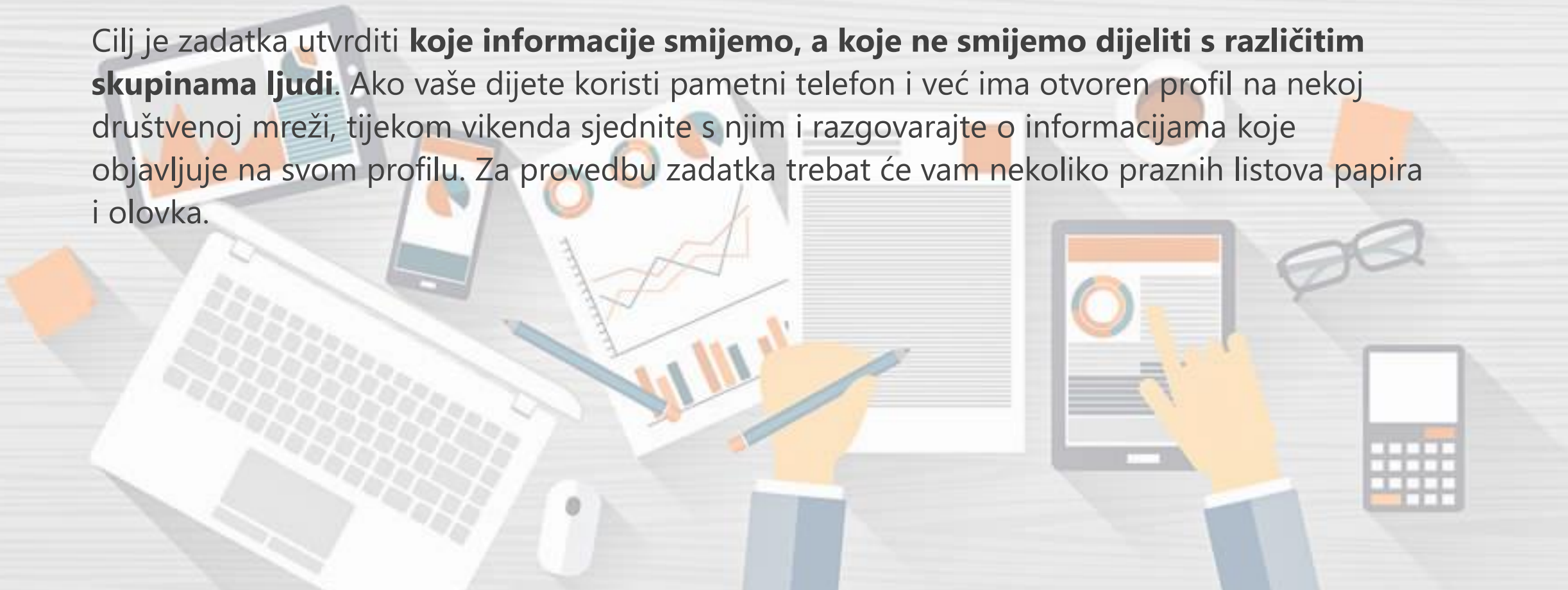
PRIMJER: Ivan (10 godina) je objavio status na Facebook stranici koji glasi:
#samkodkuće 😊

Na svom profilu prethodno je objavio da živi u Čakovcu, a uz objavu statusa prijavio se na lokaciji adrese svoje kuće.

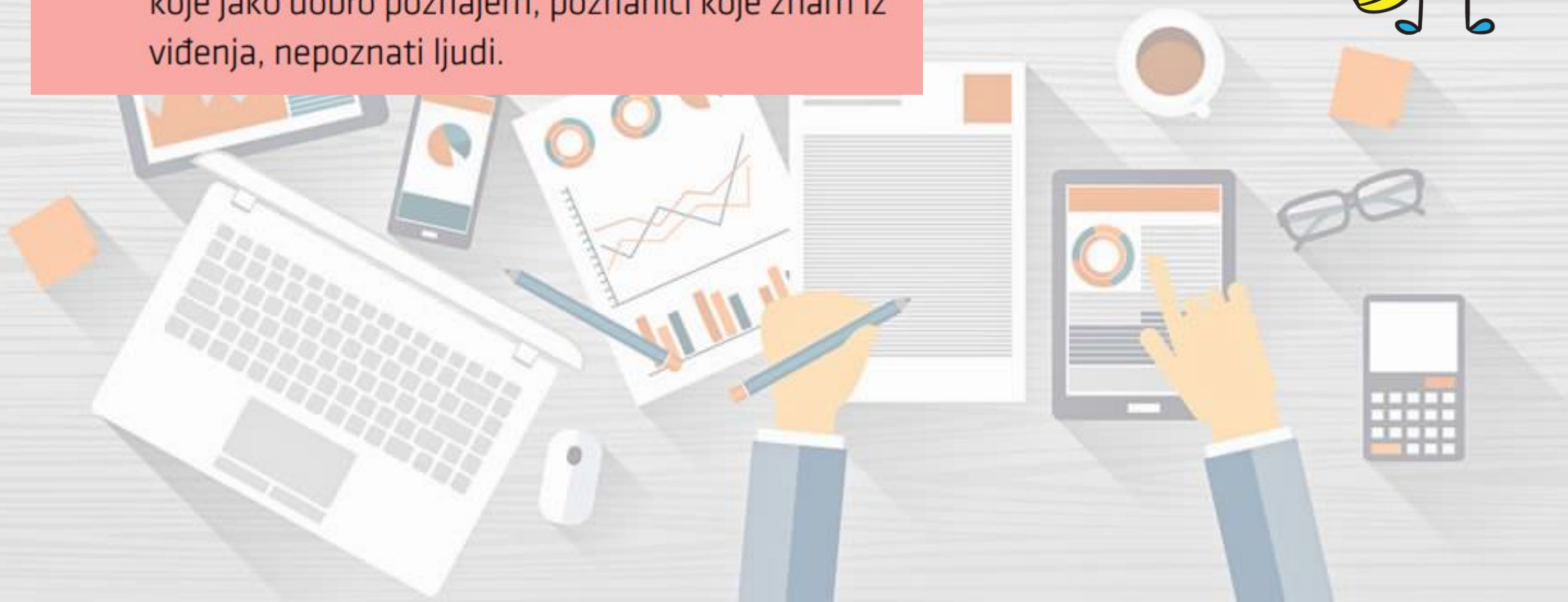
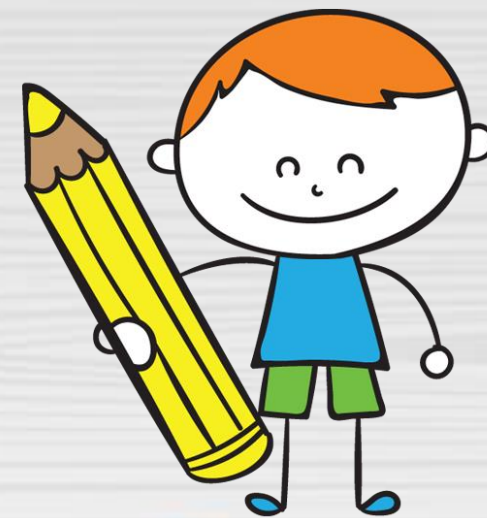
Njegov status objavljen je **JAVNO**, što znači da svi korisnici interneta mogu vidjeti što je objavio. Ove informacije dovoljne su da se dogodi neželjena situacija.

ZADATAK:

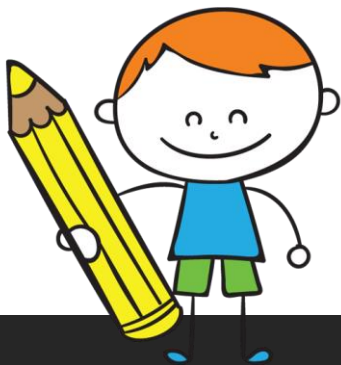
Cilj je zadatka utvrditi **koje informacije smijemo, a koje ne smijemo dijeliti s različitim skupinama ljudi**. Ako vaše dijete koristi pametni telefon i već ima otvoren profil na nekoj društvenoj mreži, tijekom vikenda sjednite s njim i razgovarajte o informacijama koje objavljuje na svom profilu. Za provedbu zadatka trebat će vam nekoliko praznih listova papira i olovka.

1. Uzmite dva prazna lista papira. I jedan i drugi list papira podijelite na pet stupaca, a na vrhu svakog stupca napišite po jedan od sljedećih pojmova: članovi uže obitelji, članovi šire obitelji, prijatelji koje jako dobro poznajem, poznanici koje znam iz viđenja, nepoznati ljudi.

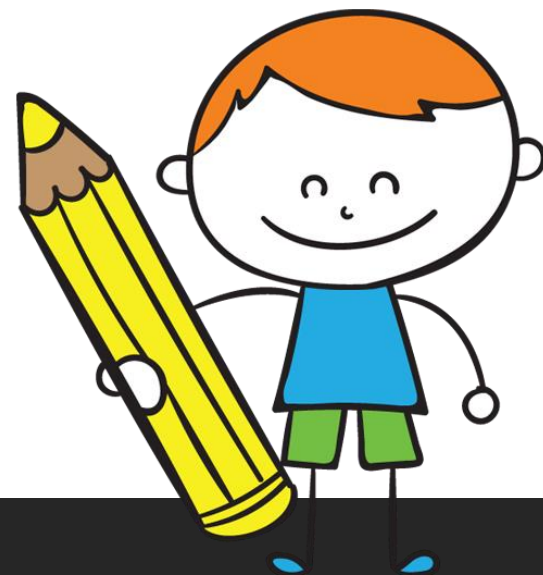
2. Nakon što ste napravili tablicu, i vi i vaše dijete napišite (svaki na svom listu papira) koje od sljedećih informacija možete dijeliti s osobama u navedenim stupcima, odnosno utvrdite koliko kojoj skupini ljudi možete vjerovati prilikom dijeljenja tih informacija: datum rođenja, adresa, broj telefona, naziv škole i razred, informaciju da se nalaze sami kod kuće, informaciju da idu s roditeljima na odmor, informaciju da su roditelji ostali bez posla, informaciju da će dobiti brata ili sestru, informaciju da je roditeljima netko ukrao auto, informaciju o bolesti.

3. Usporedite svoje tablice. Po čemu se tablice razlikuju? Razgovarajte s djetetom zašto je određene informacije stavilo u koji stupac. Upozorite ga zašto je važno čuvati osobne podatke i do kojih sve posljedica može doći u slučaju njihova dijeljenja s nepoznatim osobama. Među posljedicama svakako im ukažite na mogućnost provale u kuću ili stan, na krađu osobnih podataka koje netko može zloupotrijebiti i predstaviti se kao netko drugi, na mogućnost praćenja djetetova kretanja s ciljem nanošenja ozljeda djetetu i drugo.

4. Nakon što ste raspravili o vrstama informacija koje se smiju, odnosno ne smiju dijeliti s različitim skupinama ljudi, zajedno s djetetom pregledajte njegove prijatelje na društvenim mrežama i podijelite ih u navedene skupine. U kojem je stupcu bilo najviše „prijatelja” s društvenih mreža? Potaknite raspravu o tome zašto je vaše dijete nepoznate osobe dodalo među svoje prijatelje na društvenim mrežama.

5. Nakon što ste raspravili prethodni zadatak, zajedno sa svojim djetetom pregledajte njegov profil i zadnjih dvadeset objava na društvenim mrežama. Jesu li sve informacije koje ste pronašli bile prikladne za osobe koje prate djetetov profil na društvenim mrežama? Razgovarajte o tome.

SLIJEDE PRAKTIČNI SAVJETI **KAKO
ZAŠTITI PROFILE** DJETETA NA
POPULARNIM APLIKACIJAMA:

- **što je nezakonito u stvarnom životu**, nezakonito je i na internetu. Nemojmo se zavaravati misleći da se možemo skriti iza izmišljenog nadimka.

- **ne ostavljajmo privatne informacije**, bilo na fotografijama, bilo u opisima

- **ne otkrivajmo svoju lokaciju** ako nije potrebno, posebno privatne lokacije

- **osigurajmo** da se lokacija s fotografije ne može otkriti korištenjem informacija s fotografije

- **ne koristimo oznake**

(hashtags #) koje mogu otkriti privatne podatke ili lokaciju npr. #Ulica113

- **ne dijelimo** nasilne ili nepristojne fotografije. Pripazimo što šaljemo u svijet. Tako ne samo što stvaramo sliku o sebi nego utječemo i na druge.

- **ne sudjelujemo** u nasilju putem interneta. Ne omalovažavajmo i ne vrijeđajmo.

- **roditeljima se ne preporučuje** dijeliti fotografije svoje djece, no ako ih dijelimo, ograničimo tko ih može vidjeti

- **ako koristimo javni ili tuđi uređaj** za pristup internetu, ne zaboravimo se odjaviti s aplikacija koje koristimo

- **način komuniciranja** potrebno je prilagoditi drugom korisniku ili grupi korisnika kako bi razmjenjivanje informacija uspelo.

- **proučimo postavke za sigurnost** i privatnost. Maksimalno otežajmo neželjeno širenje naših privatnih informacija.

- **poštujemo privatnost** - kako vlastitu, tako i ostalih korisnika.

- **ponašanje na internetu** ogledalo je korisnika. Naše ponašanje utječe na ukupnu kvalitetu društvene mreže.

- **nemojmo reagirati u ljutnji.**

- **ako je moguće**, uključimo dvofaktornu autentifikaciju - (dodatnu prijavu putem koda odaslanog na uređaj po izboru - najčešće naš mobilni uređaj)

RODITELJSKA ZAŠTITA

- nudi mogućnost zabrane pristupa neprimjerenim internetskim sadržajima za djecu

ŠTO MOŽE:

a) organičavanje poziva ili slanja poruka

Ako primamo SMS ili MMS poruke sa sadržajem neprimjerenim djeci i namijenjene isključivo odraslima, o tome možemo obavijestiti svoga operatora ili prijaviti primitak takve poruke na adresu elektroničke pošte

nezeljeni.sms@hakom.hr ili na www.hakom.hr

b) filtriranje internetskog sadržaja

Windows Live Obiteljska sigurnost

- Korištenjem ovog programa možete za svakog člana obitelji stvoriti zaseban račun i podesiti mu postavke. Moguće je odrediti koje se mrežne stranice ili sadržaji smiju ili ne smiju posjećivati, odobravati kontakte/prijatelje, pregledavati aktivnosti pa čak i spriječiti pristup Internetu prije prijave na taj program.

- Dostupan je i na hrvatskom jeziku na stranicama www.download.live.com, a za korištenje će vam biti potreban Live ID koji možete pribaviti tijekom instalacije programa. U sklopu servisa Obiteljske sigurnosti dostupno je mrežno mjesto i besplatan program koji se instalira na računalo koje koriste djeca. Upute za postavljanje: www.carnet.hr/ictedu/edukativni_sadrzaji

facebook

FACEBOOK JE TRENUTAČNO NAJMASOVNIJA I NAJPOPULARNIJA DRUŠTVENA MREŽA S KOJOM JE VEĆINA KORISNIKA VEĆ UPOZNATA. IPAK, TREBA ZNATI DA INICIJALNO FACEBOOK ČINI LISTU NAŠIH PRIJATELJA JAVNO DOSTUPNOM (PUBLIC).

Kako bismo to promijenili, potrebno je otići pod „**Obitelj i odnosi**“. Tamo su navedeni naši prijatelji, a klikom na gumb s penkalom pa na „**Uredi privatnost**“, dolazimo do mjesta gdje definiramo tko vidi listu naših prijatelja. Najbolje je odabrati opciju „**Prijatelji**“. Važno je napomenuti da Face, na isti način,

nudi kontrolu nad objavom svake pojedine informacije. Stoga za sljedeće informacije preporučujemo ograničavanje objave samo na prijatelje:

- datum rođenja
- kontakt informacija
(adresa, telefon, elektronička pošta i drugi načini komunikacije)
- mjesta rođenja
- informacija o zaposlenju
- informacija o školovanju

1. Klik na desni gumb na naslovnoj stranici Facebooka koja se otvori kada se ulogirate u profil.

Provjera postavki privatnosti

Zajedno ćemo pregledati neke postavke, tako da možete odabrati odgovarajuće mogućnosti za svoj korisnički račun.

S kojom temom želite započeti?

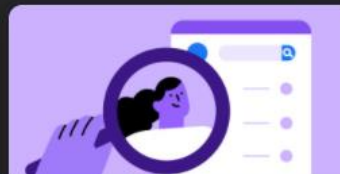

Tko može vidjeti ono što objavljujete

● Prije 2 tj.

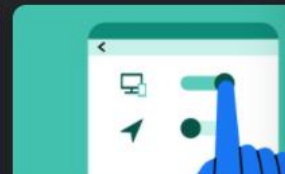

Kako zaštititi svoj korisnički račun

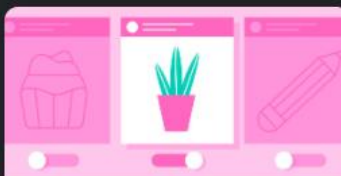
Kako vas drugi mogu pronaći na Facebooku

● Prije 2 tj.

Postavke vaših podataka na Facebooku

● Prije 2 tj.

Vaše preference za oglase na Facebooku

● Prije 2 tj.

Klikom na bilo koje ikone, Facebook vas vodi da uredite svoju privatnost – pokazat ćemo primjer sa prvom ikonom

2. Klikom na *Postavke i privatnost* otvara se stranica *Provjera postavki privatnosti* koja vas vodi da odaberete razinu privatnosti primjerenu za vaše dijete

Prebaci se na drugi račun
Prijavite se kao Križić Kružen

Postavke i privatnost

Pomoć i podrška

Display Preferences

Odjava

Privatnost · Uvjeti · Oglašavanje · Vaši izbori · Kolačići · Više · Facebook © 2020.

Provjerite još postavki privatnosti na Facebooku u [Postavke](#).

Provjera postavki privatnosti

Zajedno ćemo pregledati
svoj korisnički račun
S kojom temom želite

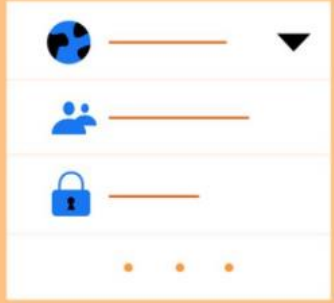

Tko može vidjeti ono što objavljujete
• Prije 2 tj.

Vaše preference za oglašavanje na Facebooku
• Prije 2 tj.

Provjerite još postavki privatnosti

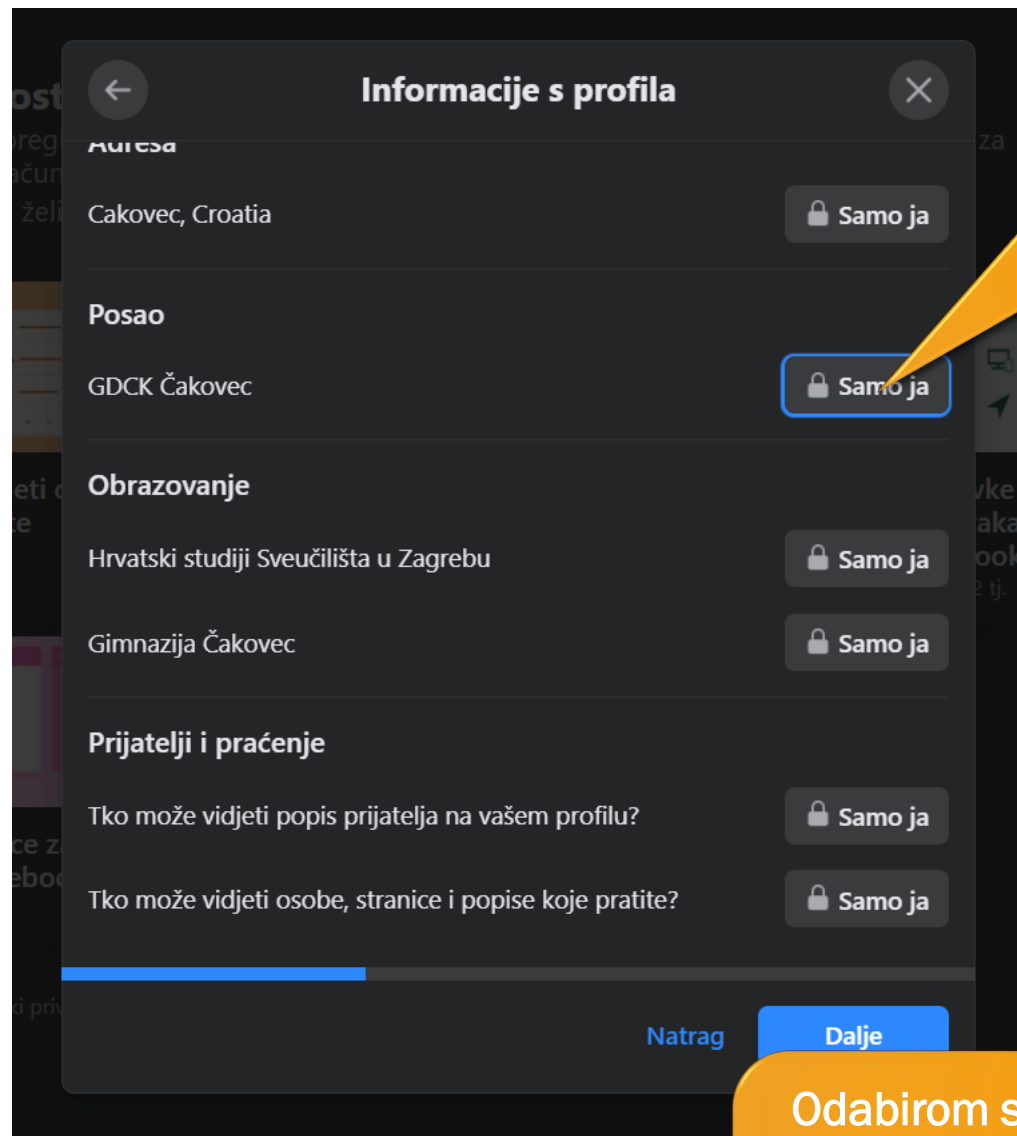
Tko može vidjeti ono što objavljujete

Provest ćemo vas kroz sve mogućnosti kako bi vaše postavke odgovarale baš vama.

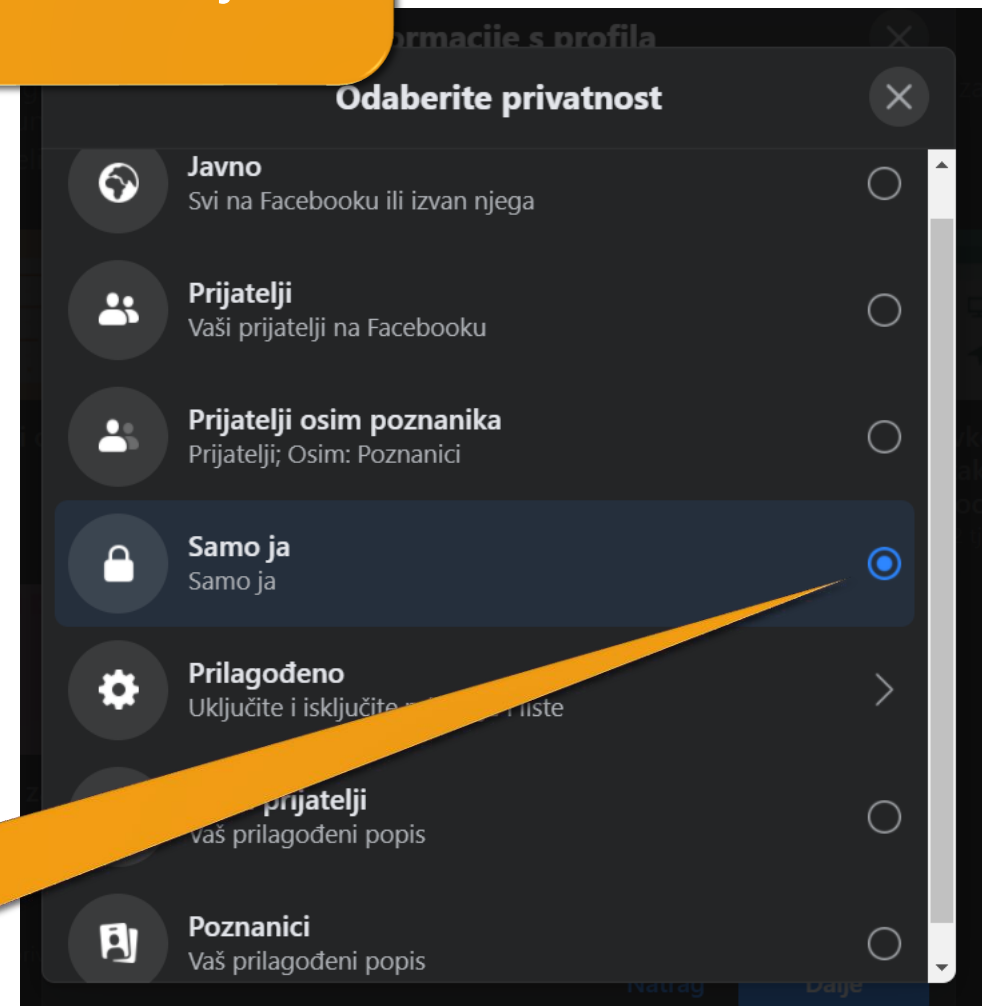
- Informacije profila
- Objave i priče
- Blokiranje

Nastavi

KLIK

KLIK i otvara se prozor gdje možete odabrati tko će vidjeti navedenu informaciju

Odabirom ste ograničili da je informacija dostupna samo vlasniku profila, odnosno vašem djetetu!

Kako zaštititi svoj Instagram profil?

1. DA ZAŠTITIMO PRIVATNOST, MOŽEMO BLOKIRATI SLJEDBENIKE KOJE NE POZNAJEMO:

na listi sljedbenika odaberemo onog kojeg želimo blokirati i nakon pritiska na tri točkice u gornjem desnom kutu odaberemo opciju blokiranja (Block).

2. MOŽEMO I ZATVORITI PROFIL ZA NEPOZNATE.

Na profilnom prozoru, kliknemo na tri točkice u desnom kutu i pri dnu tog prozora nađemo opciju Privatni račun (Private account) koju uključimo. Tada samo odabrane osobe mogu pristupiti dijeljenim fotografijama i sadržaju.

3. PRIPAZIMO DA NISMO OTKRILI PREVIŠE PRIVATNIH INFORMACIJA

u opisu svog profila, pogotovo ako to nije potrebno. Nema potrebe javno otkrivati osobne podatke kao što su naš datum rođenja, telefonski broj ili adresa.

4. PRIPAZIMO NA OTKRIVANJE LOKACIJE

– na svakoj fotografiji koju stavimo na Instagram može se ukloniti lokacija tako da odaberemo fotografiju i u lijevom kutu pritiskom na lokaciju odaberemo prazno polje. Dodatno, na svom telefonu možemo zabraniti Instagramu da koristi čitanje lokacije.

5. UKLJUČIMO ODOBRAVANJE OZNAČAVANJA U TUĐIM FOTOGRAFIJAMA (TAGGING).

Time ćemo moći odobriti koje se tuđe fotografije s nama mogu pojavljivati na našem profilu.

6. SIGURNOST SAMOG INSTAGRAM PROFILA MOŽE SE POVEĆATI UKLJUČENJEM DVOFAKTORNE AUTENTIFIKACIJE,

tj. kada se netko želi prijaviti na Instagram na nekom uređaju, tada mora upisati i dodatni kod koji stiže na odabrani broj mobitela naveden u profilu. Nakon pritiska na tri točkice u gornjem desnom kutu pritisnite „Two-Factor Authentication“.

Ovisno o postavkama našeg profila, fotografije možemo dijeliti s prijateljima, ali i nepoznatim osobama iz cijelog svijeta, koje nas tada mogu slijediti ili otkriti *hashtagovima* (#).

Otvorene profile uglavnom imaju osobe koje žele doprijeti do što više sljedbenika, ali otkrivanjem previše informacija možemo se dovesti u opasnost da ih iskoristi netko zlonamjeran.

1. UKLJUČIMO „LOGIN VERIFICATION“ koja dodaje sigurnost našem Snapchatu tako da će Snapchat kad god se prijavljujemo s novog/ nepoznatog uređaja SMS-om poslati kod na naš mobitel, koji potom trebati upisati prije nego što se Snapchat pokrene

- Pod opcijama (Settings) pronadimo „**Login Verification**“ i odaberimo želimo li primati kodove SMS-om ili ih generirati aplikacijom na mobitelu

2. OSIGURAJMO SE DA NAS SAMO NAŠI PRIJATELJI MOGU KONTAKTIRATI PUTEM SNAPCHATA.

- pod opcijama (Settings) pronadimo „Contact Me“ i odaberimo „**My Friends**“

3. OGRANIČIMO TKO MOŽE VIDJETI NAŠU PRIČU (MY STORY)

- pod opcijama (Settings) pronadimo „View My Story“ i odaberimo „**My Friends**“

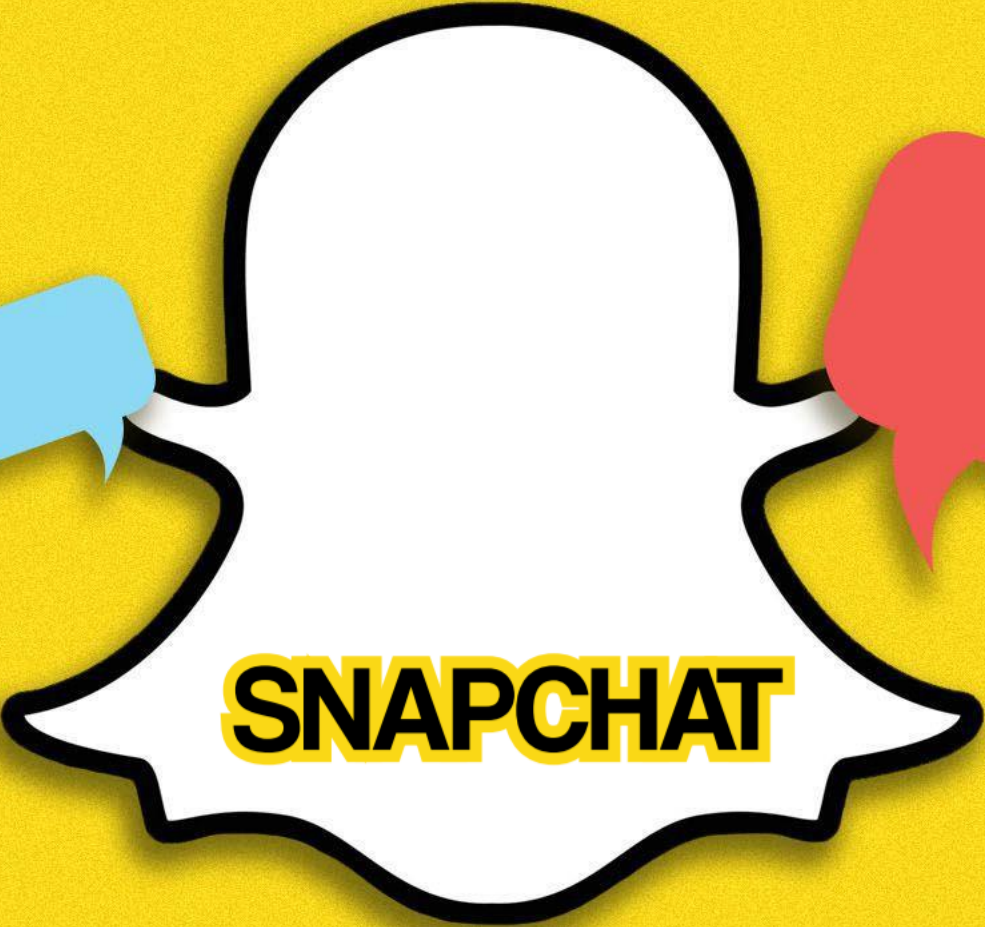
4. OGRANIČIMO TKO MOŽE VIDJETI GDJE SMO, TJ. NAŠU LOKACIJU

- pod opcijama (Settings) pronadimo „See My Location“ i odaberimo „My Friends“ ili još bolje „**Ghost Mode**“ – (mogućnost neprikazivanja lokacije)

7. SAČUVANE PORUKE KOJE SE NALAZE U SJEĆANJIMA (MEMORIES) MOŽEMO DODATNO UČINITI SIGURNIJIMA tako

da ih označimo s „My Eyes Only“ što će napraviti posebnu, PIN-om zaštićenu galeriju, tako da ako nekome i pokazujemo prijašnje poruke, one koje smo označili s „My Eyes Only“ neće biti među njima

8. NARAVNO, UVIJEK PRIPAZIMO ŠALJEMO LI PRAVOJ OSOBI PORUKU

SNAPCHAT

5. OBRATIMO PAŽNJU NA OBAVIJESTI ZA VRIJEME KOMUNIKACIJE PUTEM SNAP-

CHATA – Snapchat će nam javiti ako je netko s druge strane napravio screenshot naše poruke

6. PRIPAZIMO NA JAVNO DIJELJENJE SVOG SNAPCHAT KORISNIČKOG IMENA, čak i ako smo ograničili tko nas može kontaktirati

Molimo Vas da ispunite kratak evaluacijski upitnik
o prezentaciji: <https://forms.gle/3NTGbZX1HJ6MPTuPA>

HVALA!